

BILAG D: Bemærkninger om Ellebæk fra arresthuspræst Per Bohlbro og kirkemedarbejder Jens Kenneth

Jeg har været "fængselspræst" i Ellebæk siden 2007.

Om Ellebæk

Ellebæk er ikke et fængsel af navn - men et sted drevet af fængselspersonale. Her er op til 150 indsatte i 6 forskellige afsnit. Mange er uvidende om hvorfor de er i fængsel når de ikke er kriminelle. Det spørgsmål bliver stillet igen og igen. Mange har søgt asyl første gang i et andet land, og venter på at blive sendt dertil. Andre får adskillige gange deres ophold forlænget 4 uger i retten. Mange indsatte og ansatte gør hvad de kan under meget stramme rammer for at gøre opholdet mere menneskeligt.

Mistillid til det danske system

Generelt, når jeg møder tvangsanbragte i Ellebæk, er der stor uvidenhed om hvordan de får en rimelig god advokatbistand. Mange ved ikke at de kan skifte advokat gratis. Fornemmelsen af, at advokaterne samarbejder med politiet er udbredt. Det er en opfattelse, der er vanskelig at korrigere hos de indsatte. Det er tydeligt, at de indsatte oplever en stor mistillid til det danske system, hvilket modarbejder hele idéen bag de såkaldte "motivationsfremmende foranstaltninger".

Fysiske forhold

Mange klager over maden. De vælger selv at lave deres mad, da de synes institutions-maden er for dårlig. Men de kan hverken køle eller varme madvarer, ligesom de ikke kan opbevare eller gemme efter et måltid. Der er én telefon med taletidskort pr. afdeling (ca. 20 indsatte). Den står på gangen og alle kan i princippet høre med. Den er ude af drift, når en af de indsatte har udsat den for en forkert behandling. Og alle bliver kollektivt straffede med i dagevis at være uden telefon. Væggene er overtegnede med graffiti. De er af beton og stammer fra før 1. verdenskrig hvor Livgarden havde kaserne her. I alt for mange tilfælde får de indsatte ikke udleveret deres telefon, når de tvangsudvises og de kan derfor ikke kontakte familie, venner, bekendte i hjemlandet eller i Danmark.

Hverdagens gang

De fleste af døgnets timer er de indsatte låst inde på en gang med ca. 20 andre indsatte med forskellige nationaliteter. De taler højt og råber på alle tider af døgnnet. Nogle dage har de et job i køkkenet sammen med andre indsatte. Selvom der er regler for almindelige fængsler mht. udetid, er de indsatte i Ellebæk kun i frisk luft (under åben himmel) ca. 1 time i døgnnet. Ellebæk rummer ingen mulighed for rehabilitering. Her er intet privatliv, hvilket medfører stress hos alle. Mange har det dårligt pga. den store uvished om fremtiden.

Mangel på pædagogisk træning af ansatte

BILAG D

Personalet er ikke uddannet til at tage sig af netop den type af indsatte, som sidder i Ellebæk: Mennesker, der ikke er kriminelle, men som står med alvorlige perspektiver ved en tvungen hjemsendelse. Nogen kommer hjem til noget, der er værre end Ellebæk; tortur, lange fængselsophold og måske drab, for dem der rejste ud som muslimer og kommer hjem som kristne. Der ligger en dyne af frygt og fortællinger hos mange. Først når man har fået deres tillid åbner de op for deres historier. Det kræver en særlig pædagogik, en forståelse af traumatiserede mennesker i dyb nød. Den indsigt og uddannelse har hverken jeg eller personalet fået.

Sygeplejersker og fængselslærere

Sygeplejerskerne forsøger at møde de indsatte, hvor de er. Sammen med fængselslæreren forsøger de at rumme de indsatte frustrationer og deres historier. De søger at være opmærksomme også på de stille indsatte. Sygeplejerskerne henviser videre til læge, psykolog, psykiater, skole, pædagogisk arbejde, psykomotorisk team og præsten. De kan bestille tolke i det omfang det er nødvendigt.

Nedbrudte indsatte og ansatte

Der findes vold og frustration i fængslet. Uvished om fremtiden forstærker en passiv aggressivitet. Der er indsatte, der er pressede i bund på grund af PTSD og angst. Som regel er vi to fra kirken, så vi er fire øjne, der ser, hører og nogle gange beder for den indsatte. Der er for få vagter. De ansatte er ligeledes voldsomt pressede, herunder sygeplejen. Der er ingen tolke ansat, og tolke kan ikke rekvireres af kirken eller fængselsbetjente. Der mangler stillinger. Der mangler håb.

Fire personlige beretninger

Hvert år er der ca 1000 mennesker, der bliver indsat i Ellebæk. Nogle i kort tid, andre gennem længere tid. Jeg møder måske 200 af dem i øjenhøjde. Og ca. 100 får jeg tættere kontakt til gennem samtaler og min gudstjeneste.

I de første år huskede jeg de enkeltes ansigter og deres historier, men jeg hørte ikke om indsatte, der var blevet væsentligt dårligere under opholdet. Det har ændret sig de sidste par år.

Om S.

S. sad en dag i sommeren 2019 bedrøvet ved telefonen, som der er en af på hver afdeling. Jeg fik kontakt med ham. Han fortalte, at han havde en datter i Danmark. S ville ikke rejse hjem uden at have set hende. Ved udsendelse af Danmark ville han få adskillige års karantæne mod at komme tilbage til Danmark. Moderen til barnet nægtede at lade ham se barnet. Og sagen var låst fast, da han var i fængsel. Sådan opfattede det tidligere statsamt hans ophold i Ellebæk. Han ville ikke forlade landet uden at have set sit eneste barn. En medarbejder i et krisecenter for mænd fortalte at det var en utålelig situation som også danske mænd kunne komme i. Men der var ingen til at hjælpe ham. Det jeg kunne gøre var

BILAG D

at formidle kontakt. I februar 2020 opgav han at se sit barn. Desillusioneret og med vrede bad han om at blive sendt til sit hjemland hvorfra han ville flygte til et naboland.

Om P.

Jeg mødte P. da jeg besøgte kvindernes afdeling i Ellebæk i august 2018. (Der er ingen tolke ansat i Ellebæk og jeg må klare mig på engelsk og lidt tysk i samtalerne. Eller med hjælp fra mine medarbejdere, der hhv. taler kinesisk og et afrikansk sprog. Nogle gange er der andre indsatte, der kan oversætte for mig.) Jeg var på vej ud af døren mod jerngitteret da jeg mødte jeg en kvinde. Hun talte hverken dansk eller engelsk og der var ingen kvinder fra hendes land på afdelingen. Jeg tegnede korsets tegn på hendes pande. Vor kinesisk talende medarbejder talte efterfølgende med hende. Hun fortalte medarbejderen om hvordan hun havde sat sig i håbløs gæld for at komme til Danmark. P. havde levet under slaveagtige forhold i Danmark. Vi henvendte os til Center mod Menneskehandel, der tog hendes sag op og hun blev efter 3 måneder løsladt.

Om M.

I sommeren 2018 blev M indsat i Ellebæk. Det var hans anden indsættelse. Indsættelsen var for at "motivere" ham til at rejse ud af landet men hjemlandets ambassade støttede hans nej. Jeg mødte ham både ved besøg i hans celle og så ham til gudstjenesterne i fængslet. De holdes hver torsdag. M blev hurtigt talsmand for mange i det afsnit af Ellebæk, hvor han havde sin celle. Han boede sammen med en fra samme land. M oversatte for ham når vi mødtes. Tit kom andre til hans celle for at snakke med os, mens M var til stede. M var meget social og fik flere gange om ugen besøg udefra til Ellebæk af 10-12 personer.

Efter tre måneder blev han mere stille. Støjen fra de andre celler gik ham på. M fortalte, at der blev råbt på gangen om natten og at der aldrig var ro. Det oplevede han ikke som et problem i de første måneder efter indsættelsen. På et tidspunkt godt halvejs henne i sin indsættelse sagde han, at nu ville han ikke have flere besøgende udefra. Overfor min kollega brød han sammen efter godt 4 måneder i Ellebæk og sagde, at nu kunne han ikke holde til mere. "Hvor er mit liv blevet af?," spurgte han. Han var tydeligt blevet nedbrudt og havde mistet troen på at kunne klare sit liv, et liv hvor han ellers var den der havde overskud til andre! Fra en tilværelse i asylcentre til Ellebæk rådnede han op - måske ikke fysisk men i stigende grad psykisk.

Han blev udsendt fra Ellebæk efter knapt 6 måneder og havde efterfølgende mareridt om Ellebæk. Efter at være taget til et andet europæisk land, efter at have tabt genoptagelsessagen vil han helst ikke tale om Danmark eller høre om flygtninge i det hele taget. Han synes forandret på livstid.

Om F.

F mødte vi i efteråret 2019. Han var meget følsom og han var meget vellidt i det afsnit af Ellebæk, hvor hans celle var. I løbet af den første måned fortalte hans cellekammerat at han bankede hovedet mod væggen om natten. Han forsøgte at begå selvmord. Han blev indlagt på psykiatrisk afdeling, der ikke kunne gøre noget for ham, for de vurderede at det var forholdene i fængslet, der gjorde ham (mere) syg. Lægerne på psykiatrisk afdeling beskrev ham som selvmordstruet, men de kunne intet stille op, da det var fængselsforholdene han reagerede på.

Juleaftensdag var han nogenlunde fattet. Men han brød kort efter helt sammen og rystede over hele kroppen. De andre indsatte var bekymrede for ham. Men det er var ikke muligt at

BILAG D

give ham særbehandling i fængslet. Han blev indlagt i Vestre Fængsels sygeafdeling og udsendes derfra kort efter til sit hjemland. Dér har han stadig store mén af fra sin sygdom, som han ikke havde før sin indsættelse i Ellebæk. I dag overlever han kun i sit hjemland takket være donationer fra danske frivillige til mad og medicin og psykologhjælp.

Lægen der tilså ham inden udrejse og erklærede at han kunne udsendes, har efterfølgende ikke kunnet fremsende en journal til politiet. Denne sag har rejst tvivl om hvorvidt journalføringspligten i forbindelse med lægecheck ved udrejse overholdes.

Underskrevet Per Bohlbro (arrestuspræst) og Jens Kenneth (medarbejder fra kirken)